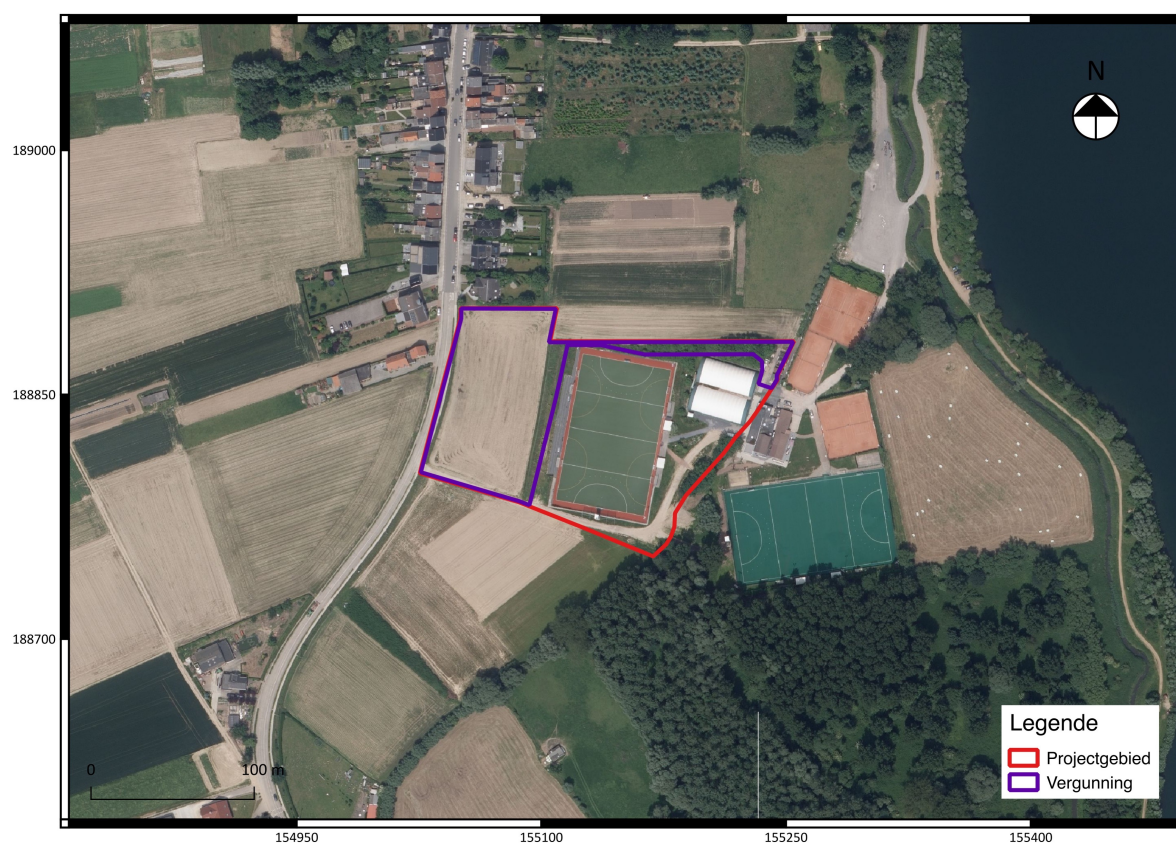

Archeologienota: De ontwikkeling van een parking aan de Zemstseweg te Hombeek

Annelies De Raymaeker

Tienen, 2017
Studiebureau Archeologie bvba

Hoofdstuk 3 Programma van maatregelen

3.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2017C43 en 2017C78
Erkend archeoloog: Annelies De Raymaeker, OE/ERK/Archeoloog/2016/00148
Studiebureau Archeologie bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00002
Locatie: Mechelen, Hombeek, Zemstseweg (fig. 1.1 en 1.2)
Bounding box: punt 1: x: 155026; y: 188751
punt 2: x: 155255; y: 188903
Mechelen, Afd. 5, Sectie B, percelen 56b, 58c, 57g en 57k (fig. 1.3)

3.2 Gemotiveerd advies

3.2.1 Resultaten van het reeds uitgevoerde onderzoek

Het eerder uitgevoerde bureauonderzoek (projectcode 2017C43) wees op de noodzaak van verder archeologisch onderzoek door middel van proefsleuven. Er werd een verwachting geformuleerd voor grondsporensites vanaf de metaaltijden tot en met de volle middeleeuwen, met een hoog potentieel voor sites uit de metaaltijden en de Romeinse periode. Daarnaast werd op ca. 50 m ten zuiden van het projectgebied een zeer dense site aangetroffen en archeologisch onderzocht waarbij voornamelijk bewoningsresten uit de Romeinse periode werden aangetroffen. De verwachting voor grondsporensites uit de late middeleeuwen ligt eerder laag aangezien een opeenvolging van historisch kaartmateriaal geen bewoning situeert in of in de ruime omgeving van het projectgebied. Eventueel aanwezige archeologische sporen zullen in de toekomst worden verstoord door de aanleg van een parking, waarbij over het volledige terrein een uitgravingsdiepte van ca. 66 cm onder het huidige maaiveld wordt voorzien.

Het projectgebied en vergunningsgebied bevinden zich ten zuiden van de huidige kern van Hombeek, deelgemeente van Mechelen. Het maakt deel uit van een regio waar in het verleden talrijke archeologische artefacten werden aangetroffen.

Landschappelijk gezien ligt het projectgebied op de oostelijke flank van een dekzandrug op de overgang tussen de hoger gelegen delen en de lager gelegen delen ter hoogte van de Eglegemvijver. Er zijn echter geen aanwijzingen voor de mogelijke aanwezigheid van een steentijd artefactensite.

Binnen het onderzoeksgebied werd op 7 maart 2017 door Studiebureau Archeologie bvba een proefsleuvenonderzoek (projectcode 2017C78) uitgevoerd. In totaal werden negen proefsleuven/kijkvensters aangelegd die verspreid over het hele terrein 26 sporen opleverden die ruim in de metaaltijden en de Romeinse periode worden gedateerd. Deze sporen kunnen worden gelinkt aan de eerder opgegraven archeologische site net ten zuiden van het projectgebied. De sporen worden voornamelijk geassocieerd met een bewoningsnederzetting, maar de aanwezigheid van een mogelijke kringgreppel wijst mogelijk ook op de aanwezigheid van één of meerdere funeraire context.

De bewaringstoestand van de bodem wordt als goed omschreven. Het **archeologisch vlak** bevindt zich op ca. 40 - 60 cm onder het maaiveld. In het oostelijk deel van het projectgebied wordt het archeologisch vlak afgedekt door een dik pak colluvium. Hier werd het vlak aangelegd op ca. 110 cm onder het maaiveld.

3.2.2 Inschatting van kenniswinst

Binnen het projectgebied werd tijdens het archeologisch proefsleuvenonderzoek een relevante archeologische site aangesneden. Hoewel de sporendensiteit merkbaar toeneemt naar het zuiden toe, worden verspreid over het terrein (paal)kuilen aangetroffen. Op basis van het vondstmateriaal wordt de site gedateerd in de metaaltijden – Romeinse periode. De combinatie van een nederzettings- en funeraire context en de associatie/ link met het eerder onderzochte terrein ten zuiden van het projectgebied zorgt voor een archeologische verwachting die dermate hoog is dat een verder archeologisch onderzoek noodzakelijk is.

De informatie die tijdens het aanbevolen archeologisch vervolgonderzoek wordt verzameld, betekent een aanvulling op de informatie verzameld tijdens de opgraving ten zuiden van het projectgebied en kan in de toekomst worden uitgebreid. Hierdoor bevat het onderzoek veel potentieel tot kenniswinst.

3.2.3 Aanbevelingen

Op basis van de uitgevoerde onderzoeken kan worden vastgesteld dat de zone van het projectgebied beschikt over een hoog archeologisch potentieel. De datering van het sporenbestand, de aanwezigheid van zowel funeraire als nederzettingscontext en de locatie ten noorden van een eerder onderzocht terrein, zorgt voor een archeologische verwachting van het terrein die dermate hoog is dat een verder archeologisch onderzoek noodzakelijk is. Behoud in situ van de verschillende archeologische elementen behoort voor een groot deel van het terrein niet tot de mogelijkheden. Het projectgebied wordt dan ook grotendeels (**ca. 7500 m2**) geselecteerd voor verder onderzoek, i.e. een vlakdekkende opgraving (fig. 3.1).

Het uiterst noordelijke deel van het huidige projectgebied overlapt met een eerder gedane aanvraag tot verkavelingsvergunning. Binnen dat deel zal de toegangsweg tot de verkaveling worden aangelegd. Na het proefsleuvenonderzoek¹³ gedaan ter hoogte van de verkaveling werd een advies geformuleerd tot opgraving, waarna bijzondere voorwaarden¹⁴ werden opgesteld. **Ca. 1152 m2** van de geadviseerde oppervlakte in deze archeologienota, zal worden opgegraven in het kader van deze bijzondere voorwaarden.

Binnen de zone met het colluvium kan worden beargumenteerd dat er geen (potentieel aanwezige) archeologische waarden verstoord zullen worden binnen de geplande werken. De werken zullen zich hier beperken tot een ingreep van 66 cm onder het maaiveld. Hier kan dan ook een *behoud in situ* worden geadviseerd. Het *behoud in situ* blijft enkel geldig indien de werken waartoe de

¹³ De Raymaeker A. & Smeets M. Evaluatieverslag van ht archeologisch vooronderzoek aan de Zemstseweg in Hombeek (in opmaak).

¹⁴ Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische opgraving: Mechelen (Hombeek), Zemstseweg-Bergenstraat.

vergunningaanvraag (en de archeologienota) betrekking heeft ongewijzigd blijft. Verder onderzoek, met ingreep in de bodem, wordt hier op dit moment dan ook niet aanbevolen.

Op dit moment kan geen enkel deel van het projectgebied worden opgenomen in de GGA (kaart met aanduiding van de gebieden waar geen archeologisch erfgoed meer te verwachten valt).

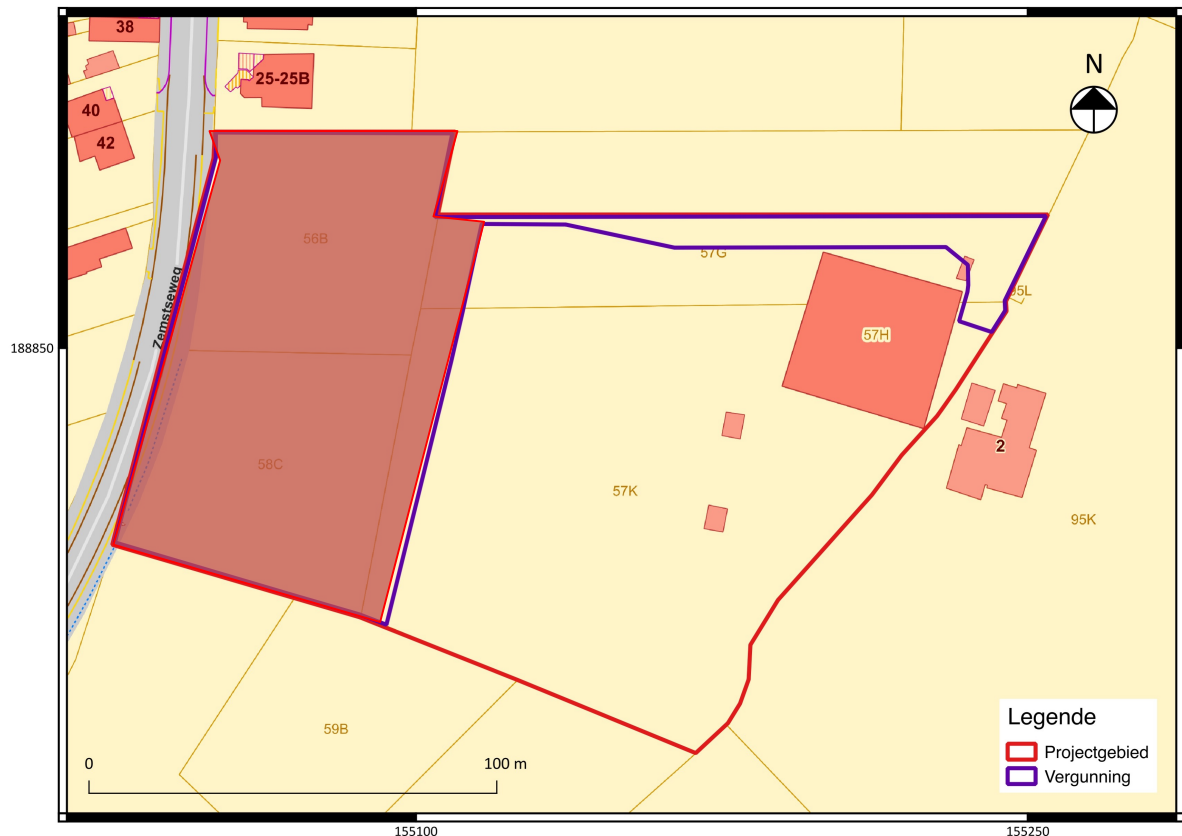

Fig. 3.1: Syntheseplan met aanduiding van de zone geselecteerd voor verder onderzoek.

3.3 Programma van maatregelen voor het uitvoeren van een vlakdekkende opgraving

3.3.1 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

De vraagstelling van het onderzoek zal gericht zijn op de verschillende occupatiefasen van de locatie, zowel de funeraire als nederzettingscontext.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Op welke dieptes bevinden zich relevante archeologische niveaus?
- Waar ligt/ lag de hoogste grondwaterspiegel?
- Zijn er nog intacte bodems aanwezig?
- In hoeverre is de oorspronkelijke bodem (sub)recent verstoord?

- Kan er een link gelegd worden tussen de aangetroffen site en de sites die in het verleden reeds in de omgeving werden onderzocht?
- Wat is de aard, omvang, datering, ruimtelijke samenhang en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?
- Wat is de omvang en de ruimtelijke structuur van de aangetroffen nederzetting(en)? Gaat het om één of meerdere erven en is er sprake van een fasering? Welke elementen omvatten de erven en hoe zijn ze gestructureerd (eventueel in verschillende fasen)?
- In hoeverre kunnen er gebouwplattegronden worden herkend en kunnen er uitspraken worden gedaan met betrekking tot de typen plattegronden en functionele en constructieve aspecten van de gebouwen? Is er sprake van herstelfasen? Zijn er aanwijzingen voor interne organisatie binnen de gebouwen?
- Hoeveel grafmonumenten bevinden zich – geheel of gedeeltelijk – in de onderzoekszone?
- Bevinden zich in de grafmonumenten ook urnkuilen? Bevatten aanwezige kuilen ook urnen en/of resten daarvan? Bevatten eventueel aanwezige urnen ook crematieresten? Bevatten de grafmonumenten ook (een) losse concentratie(s) van crematieresten?
- Kan, in geval van late bronstijd- vroege ijzertijddatering, de manier van bijzetten ondergebracht worden in één van de vijf categorieën van begrafenisritueel zoals omschreven in het onderzoek van G. De Mulder¹⁵?
- Bevatten de monumenten ook grafmarkeringen waarvan paalgaten getuigenis afleggen?
- Bevatten de monumenten nog resten van een heuvel? Wat leert het bodemkundig onderzoek van de onderzoekszone in combinatie met de geregistreerde profielen van de kringgreppels in dit opzicht?
- Wat zijn de diameters van de grafmonumenten? Hoe breed en hoe diep zijn de kringgreppels? Bevatten de greppels ook een paalkrans en/of een steenkrans? Bevatten de kringgreppels ook intentionele deposities? Welke vondstcategorieën zijn hierin vertegenwoordigd, en in welke verhoudingen? Waarop steunt de interpretatie van de vondst(en) als intentionele depositie?
- Kunnen de verschillende grafmonumenten/kringgreppels worden gedateerd en is er sprake van een fasering? Waarop is deze gebaseerd? Kunnen kringgreppels zonder dateerbaar vondstmateriaal op andere gronden (stratigrafie, opvulling, dimensies, ...) (relatief) worden gedateerd?
- Maken de grafmonumenten/kringgreppels deel uit van een funerair complex? Wat is de omvang hiervan?
- Is er binnen de onderzoekszone een indicatie voor een begrenzing van een funerair complex?
- Zijn er, bij gebrek aan éénduidige argumenten voor een interpretatie als grafmonumenten, andere plausibele interpretaties voor de (kleine) kringgreppels, zoals bijvoorbeeld de omgreppeling van graanmijten?
- Op welke manier is de nederzetting en het omliggende cultuurlandschap ingericht (verkavelingsgreppels, afsluitingen e.d.)? Is er een directe relatie met het landschap?
- Hoe past de vindplaats binnen het regionale landschap met betrekking tot de onderzochte periodes? Zijn deze vergelijkbaar met andere soortgelijke vindplaatsen uit dezelfde periodes?

¹⁵ De Mulder 2011.

- of wijzen de resultaten op een specifieke functie of specifieke omstandigheden binnen de nederzetting?
- Wat zegt de landschappelijke ligging (reliëf, bodemtype, geologische eenheid en afstand tot water) van de archeologische resten over het vroegere landgebruik, gezien in een synchroon en diachroon perspectief?
- Tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren de vondsten, wat is de vondstdichtheid en de conserveringsgraad?
- Wat kan er op basis van het organische en anorganische vondstmateriaal gezegd worden over de datering van de nederzetting, de functie van de site, de materiële cultuur en de bestaanseconomie van de nederzetting?
- Welke typologische ontwikkeling maakte het aardewerk door in de aangetroffen fasen? In hoeverre zijn (chrono)typologieën met betrekking tot aardewerk en andere materiaalcategorieën uit aangrenzende regio's toepasbaar? Welke overeenkomsten en welke verschillen zijn aanwijsbaar?
- Was er sprake van herkenbare culturele invloeden en uitwisseling van producten vanuit andere gebieden? En zo ja: van waar en welke invloeden? Zijn er ook aanwijzingen voor de oorzaak van deze culturele invloeden (handel, sociaal, politiek, ...)?
- Is dit door middel van gericht specialistisch onderzoek, bijvoorbeeld onderzoek naar aardewerkbaksels, aan te tonen?
- Welke onderzoeken zijn in de toekomst nog mogelijk en wenselijk, op basis van de uitgevoerde assessment van het vondstmateriaal?
- Welke conserveringsmaatregelen moeten genomen worden om een goede bewaring en toekomstig onderzoek te garanderen?

Het archeologisch onderzoek kan enkel als volledig worden beschouwd als er geen archeologische waarden meer aanwezig zijn binnen het projectgebied. Bovendien dient er voldoende informatie gegenereerd worden om alle onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. Alle vondsten en artefacten worden in die mate verpakt en geconserveerd om een degelijke bewaring te garanderen.

3.3.2 Onderzoeksstrategie, methode en technieken

Op het westelijke deel van het terrein (oppervlakte: **ca. 7500 m²**) wordt een **vlakdekkende opgraving** geadviseerd, volledig uitgevoerd conform de bepalingen in de Code van Goede Praktijk. Het archeologisch vlak kan gesitueerd worden op een diepte van ca. 40 - 60 cm onder het maaiveld (fig. 2.6 en fig. 2.7).

Het staat de erkende archeoloog vrij om te bepalen of de opgraving zal gebeuren in één of meerdere opgravingsputten. De omvang van iedere put/ieder vlak is dusdanig dat er een goed ruimtelijk inzicht is en dat alle plannen naadloos aansluiten tot één overzichtelijk plan van het hele terrein. De omvang laat ook toe om een overzicht van de sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren te bekomen, zonder deze te lang aan degradatie bloot te stellen. Wanneer structuren gedeeltelijk buiten het vlak van de aangelegde werkput liggen, dient de werkput uitgebreid te worden om de structuren in één geheel te kunnen onderzoeken. Bij de opmaak van het puttenplan dient dan ook rekening te worden gehouden met de plattegrond die tijdens het vooronderzoek werd aangetroffen.

De archeologische opgraving wordt enkel uitgevoerd in omstandigheden die toelaten om de handelingen uit de Code van Goede Praktijk uit te voeren op de wijze zoals ze daarin beschreven zijn en die bovendien geen schade veroorzaken aan archeologische sporen of vondsten. Er worden maatregelen genomen om overlast door regen- en of grondwater tegen te gaan. Voorafgaand aan het onderzoek wordt het peil van de grondwatertafel bepaald. Waterputten en andere diepe sporen worden met bemaling opgegraven indien de onderkant van de sporen zich meer dan 30 cm onder de huidige grondwatertafel bevindt. Om hierover uitsluitsel te krijgen wordt de diepte door middel van een grondboor bepaald. Bij de plaatsing van bemaling wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de aanwezigheid van het bodemarchief en de op te graven zones.

Het projectgebied is momenteel volledig vrij van dichte begroeiing, waardoor het onderzoek kan doorgaan. De veldwerkleider controleert echter de toestand van het projectgebied nogmaals voorafgaand aan de aanvang van het onderzoek. De veldwerkleider bepaalt dan of vegetatie moet verwijderd worden om het onderzoek te kunnen uitvoeren. Hij bepaalt de randvoorwaarden waaraan deze handelingen moeten voldoen om geen schade toe te brengen aan eventuele archeologische sporen en begeleidt indien nodig de werken.

3.3.3 Contextgebonden bepalingen

Tijdens het vooronderzoek werd een mogelijke **funeraire context** aangetroffen waaraan bijzondere aandacht dient te worden besteed. De structuren en alle sporen met betrekking tot een funeraire context dienen gedetailleerd en zorgvuldig te worden opgegraven, met een specifieke aandacht voor staalnames in functie van verder natuurwetenschappelijk onderzoek. Er wordt aandacht besteedt aan staalnames die meer informatie kunnen opleveren met betrekking tot het gebruik van het grafmonument en het landschap waarin het stond. Eventueel aanwezig (verbrand) botmateriaal wordt integraal bemonsterd. Hierbij wordt minstens de fysisch antropoloog geconsulteerd. De manier van opgraven van deze contexten staat gespecificeerd in de Code van Goede Praktijk (15.8).

Het onderzoeken van de vulling van de **potstal** staat niet gespecificeerd in de Code van Goede Praktijk. In het verleden werd aanbevolen om dergelijke structuren te onderzoeken in verschillende fasen met een grondige registratie van de opbouw en de verspreiding van de vondsten. Ter hoogte van de vulling van de potstal wordt gewerkt volgens de kwadrantenmethode met minstens vier gelijke vakken die manueel verdiept worden in laagjes van 10 cm. De geschaafde grond wordt verzameld en achteraf nat uitgezeefd op verschillende maaswijdtes. Hoe deze grond getransporteerd wordt is vrij te kiezen, ook kan ervoor gekozen worden om de grond op het terrein reeds te zeven. Op basis hiervan kan een verspreidingskaart van alle vondsten worden gemaakt. Er dient aandacht te worden besteed aan de profielen van de verschillende vakken om een doorsnede in de lengte en de breedte te bekomen. Er worden pollenstalen genomen en elke laag wordt afzonderlijk bemonsterd. Vondsten en monsters worden per vlak en per laag ingezameld, zodat ook het materiaal afkomstig uit de zeef hieraan kan worden gerelateerd en het gebruik en de opgave van de potstal gereconstrueerd kan worden.

Bij het aantreffen van **waterputten, beerputten, silo's en/of diepe afvalputten** wordt bijzondere aandacht besteed aan de monsternamen voor natuurwetenschappelijk en dateringsonderzoek. Bij het couperen van waterputten wordt er zorg voor gedragen dat de volledige waterput met insteekkuil wordt gecoupeerd, rekening houdend met de veiligheid van het personeel. Voor dit type context dient voldoende budget (vermoedelijke hoeveelheid) worden vrijgemaakt voor zowel daterings-, als

pollen- en macrorestenonderzoek. Ook dient budget te worden voorzien voor het onderzoek van botmateriaal om zo het voedselpatroon en bestaanseconomie nader te onderzoeken.

Waterputten en andere diepe sporen worden met bemaling opgegraven indien de onderkant van de sporen zich meer dan 30 cm onder de huidige grondwatertafel bevindt. Om hierover uitsluitsel te krijgen wordt de diepte van deze sporen met een boor bepaald

3.3.4 Kostenraming van de opgraving

Vooraleer een raming kan gegeven worden met betrekking tot het veldwerk, dient erop gewezen te worden dat deze gebaseerd is op de resultaten van het vooronderzoek. Een grotere of kleinere dichtheid van de sporen en de aanwezigheid van speciale sporen (bijvoorbeeld waterputten) heeft een invloed op de accuraatheid van deze raming. Er werd gepoogd een ruime schatting te geven waarbij alle getallen in vermoedelijke hoeveelheden worden gegeven.

Voor dit onderzoek wordt uitgegaan van 20 dagen veldwerk met een leidinggevend archeoloog, een archeoloog-assistent en 3 veldtechnici. Binnen dit veldwerk wordt ook het zeven van de zeefstalen en het reinigen van de vondsten gerekend. Mogelijk dient een externe specialist te worden geconsulteerd. Hierbij wordt, gezien de reeds gekende contexten, voornamelijk gedacht aan een bodemkundige en mogelijk de fysisch antropoloog. Hiervoor worden 3 werkdagen voorzien.

De optelling van alle kosten geeft een totale geschatte kostprijs van **€94.700**.

Archeologienota: De ontwikkeling van een parking aan de Zemstseweg te Hombeek

Type	Aantal		Type	Aantal
Veldwerk				
Leidinggevend archeoloog	20 wd VH			
Archeoloog - assistent	20 wd VH			
3 Veldtechnici	60 wd VH			
Consult specialisten	3 wd VH			
Inzet graafmachine	8 wd VH		14C - datering houtskool	8 VH
Transport graafmachine	1		14C – datering crematie	3 VH
Topografie	50u VH		Dendrochronologie	1 VH
Werfinrichting	1		Antracologisch onderzoek	2 VH
			Archeobotanie	2 VH
Assessment	2 wd vh		Analyse pollen	2 VH
Verwerking	1		Fysische antropologie	3 VH
Rapportage	1		Archeozoölogie	1 VH
			Natuursteenanalyse	1 VH
Natuurwetenschappelijke onderzoeken				
Waardering houtskoolstalen	10 VH		Conservatie aardewerk	2 VH
Waardering hout	5 VH		Conservatie metaal	5 VH
Waardering macroresten	5 VH		Conservatie hout	1 VH
Waardering pollen	5 VH		Conservatie leder	1 VH
Waardering botmateriaal	5 VH		Conservatie glas	1 VH
Waardering metaal	10 VH			
Waardering natuursteen	2 VH			
			TOTAALPRIJS	94.700

Type	Subtotaal	Totaal
Veldwerk	€ 55.000	
Assessment	€ 1.000	
Verwerking	€ 9.000	
Rapportage	€ 10.000	
Natuurwetenschappen	€ 18.000	
Conservatie	€ 1.700	
Totaal		€ 94.700

3.3.5 Noodzakelijke competenties van het opgravingsteam

De aangetroffen site dient te worden opgegraven door een team bestaande uit ervaren veldarcheologen. De leidinggevend archeoloog dient over minstens 360 werkdagen opgravingservaring met minstens 180 werkdagen op landelijke sites uit de metaaltijden – Romeinse periode. Hetzelfde geldt voor de archeoloog-assistent, hij/zij dient minstens 180 werkdagen opgravingservaring te hebben met minstens 80 werkdagen op landelijke sites. Indien tijdens het veldwerk duidelijk wordt dat binnen het opgravingsteam niet de nodige specialisatie aanwezig is, wordt de hulp van externe specialisten ingeroepen (cfr. consult specialisten in kostenraming). Er worden geen extra competenties gevraagd bij de veldtechnici.

Bij de uitwerken van de resultaten van de opgraving en de rapportage hiervan wordt indien nodig ook de hulp ingeroepen van externe specialisten.

3.3.6 Risicofactoren bij het uitvoeren van het onderzoek

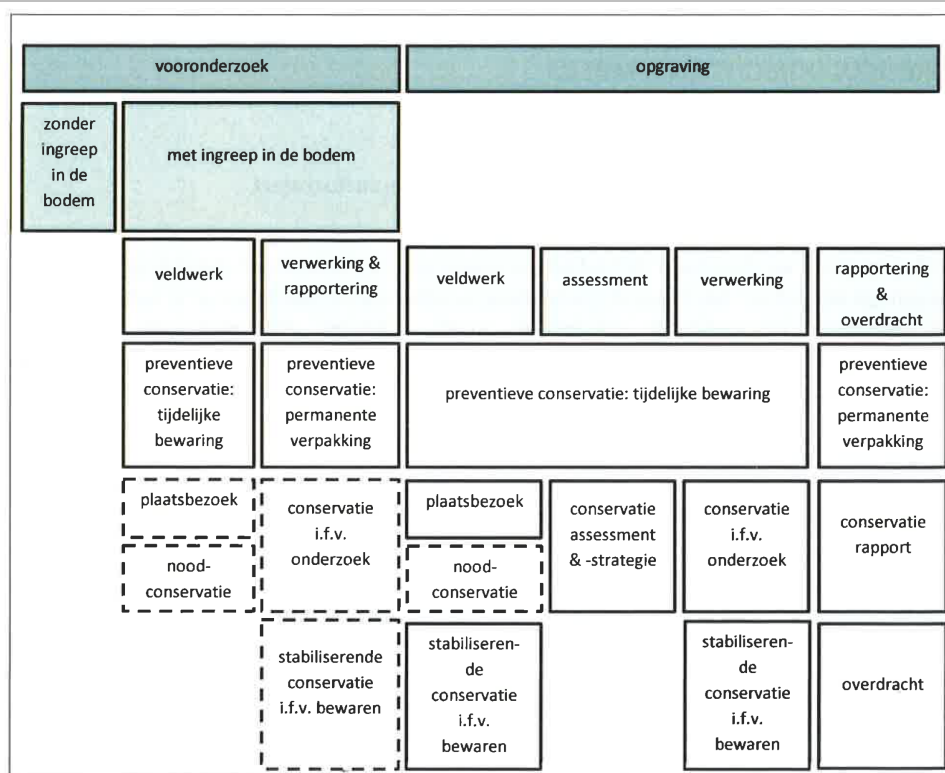
Het programma van maatregelen werd opgemaakt op basis van de resultaten van het bureauonderzoek, het landschappelijk booronderzoek en het proefsleuvenonderzoek. Alle ingezamelde gegevens werden geïnterpreteerd om tot een inschatting te komen van de aanwezige archeologische waarden binnen de grenzen van het projectgebied. Het interpreteren van deze waarden kan echter niet met een 100% zekerheid gebeuren, aangezien het volledige beeld nog niet gekend is. Mogelijk zijn hierdoor enkele onderzoeksvragen niet van toepassing en kunnen deze dus niet worden beantwoord. Daarnaast kunnen binnen het projectgebied mogelijk archeologische waarden aanwezig zijn (specifiek archeologische contexten) die specifieke onderzoeksmethoden en onderzoeksvragen vereisen.

3.3.7 Conservatie en langdurige bewaring van het archeologisch ensemble

Archeologische conservatie kent verschillende vormen die in alle fases van het archeologisch onderzoek dienen aanwezig te zijn om het onderzoekspotentieel van de opgegraven objecten ten volle te benutten (CGP 24.1). Zo wordt ervoor gezorgd dat alle nodige voorzorgen genomen zijn om de bewaring van een archeologisch artefact te verzekeren van bij het opgraven tot een eventuele verdere conservatiebehandeling. De artefacten worden bewaard in een gecontroleerde en aangepaste omgeving om eventuele degradatieprocessen te vertragen of stoppen. Indien nodig wordt een conservatie in functie van het onderzoek (alle ingrepen die nodig zijn om zoveel mogelijk informatie uit een archeologisch artefact te halen) of een stabiliserende conservatie (de behandeling die nodig is om een artefact stabiel te kunnen bewaren en hanteren) uitgevoerd.

Op basis van het assessment – en in samenspraak met een conservator – wordt een beslissing genomen met betrekking tot welke ingrepen noodzakelijk en nuttig zijn. De conservator coördineert alle aspecten inzake conservatie tijdens het onderzoek. Hij bepaalt welke aspecten van de conservatie kunnen uitgevoerd worden door hem zelf en welke door andere medewerkers, en hoe dit dient te gebeuren.

Ook dient rekening worden gehouden met het vondstassemblage. Indien een groot assemblage van dezelfde artefacten wordt gevonden is het niet in alle gevallen noodzakelijk om alle artefacten te gaan conserveren. In dit geval zal dan een representatief aandeel verder onderzocht en geconserveerd worden.

Fig. 3.2: Plaats van conservatie in het archeologisch onderzoek¹⁶.

3.2.8 Bewaren of deponeren van het archeologisch ensemble

Al tijdens het vooronderzoek werd duidelijk dat er zich binnen de grenzen van het onderzoeksgebied een archeologische vindplaats met hoog potentieel bevindt. Het is belangrijk dat het archeologisch ensemble ook na het onderzoek toegankelijk blijft voor wetenschappers uit verschillende disciplines. Er wordt daarom voorgesteld om eventueel afspraken te maken met de stad Mechelen (archeologisch depot in opbouw) zodat zij de bewaring van het ensemble op zich nemen. Zij kunnen er dan voor zorgen dat alles volgens de regels van de kunst wordt bewaard en dat het assemblage toegankelijk blijft voor eventueel verder onderzoek.

¹⁶ Code van Goede Praktijk: 190.